

ΑΡΧΙΜ. ΣΥΜΕΩΝ ΒΕΝΕΤΣΙΑΝΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ
Ι. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΤΙΓΜΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΤΟ «ΣΗΜΕΡΑ» ΤΗΣ ΚΑΤΗΧΗΣΗΣ: ΕΝΑ ΕΡΓΟ ΠΟΥ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΑ ΘΑ ΓΟΗΤΕΥΕΙ

«Καί ἔλθόντι αὐτῷ εἰς τό πέραν εἰς τήν χώραν τῶν Γεργεσινῶν
ὑπὶντησαν αὐτῷ δύο δαίμονιζόμενοι...» (Ματθ. 8,28)

Εἶχαν περάσει πενήντα ἡμέρες ἀπό τήν Ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ καί δέκα ἡμέρες ἀπό τότε πού οἱ μαθητές εἶδαν στήν Βηθανία τόν Κύριο νά ἀναλαμβάνεται στούς οὐρανοῦς. Ἐκείνη τήν ἡμέρα, οἱ Ἑβραῖοι τιμοῦσαν τήν Πεντηκοστή ὡς τήν μεγάλη γιορτή τοῦ Χάγκ Σαβουώτ, τήν γιορτή τοῦ θερισμοῦ ἢ τῶν ἐβδομάδων, κατὰ τήν ὁποία κάθε οἰκογένεια προσέφερε στόν Θεό ἕνα δεμάτι κριθάρι, πού ὑποδύλωνε τήν ἐπιθυμία γιά εἰρηνική σχέση μαζί Του. Ἀργότερα, ἡ ἡμέρα αὐτή ἀπέκτησε τήν ἀνάμνηση τῆς παράδοσης τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου ἀπό τόν Θεό¹.

«Τήν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς» ἦσαν ὅλοι οἱ πιστοί συγκεντρωμένοι, σύμψυχοι μαζί μέ τούς μαθητές. Τό βιβλίό τοῦ Εὐαγγελιστῆ Λουκᾶ «Πράξεις τῶν Ἀποστόλων», πέμπτο κατὰ σειρά στόν κανόνα τῆς Καινῆς Διαθήκης, μᾶς πληροφορεῖ ὅτι γύρω στίς 9.00 τό πρωί «ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας, καί ἐπλήρωσεν ὅλον τόν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι» (Πράξ. 2,2), δηλ. ἦλθε ἔξαφνα ἀπό τόν οὐρανό ἕνας ἦχος, σάν ἰσχυρή βοή ἀνέμου πού κινεῖται μέ ὀρμή, καί γέμισε ὅλο τό σπίτι, μέσα στό ὁποῖο βρισκόνταν οἱ μαθητές.

¹ Βλ. Ἔξοδος, κεφάλαιο 23 καί Λευιτικόν, κεφάλαιο 23.

Ἀπό τότε καί μέχρι τίς ἡμέρες μας καί μέχρι τήν συντέλεια τῶν αἰώνων, ὁ ἥχος αὐτός, τοῦ Θεοῦ ἡ φωνή, θά φθάνει στίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων γιά τήν μεταμόρφωση τοῦ κόσμου. Εἶναι ἡ κατ-ἥχησις, δηλ. ὁ τρόπος μέ τόν ὁποῖο ἡ Ἐκκλησία θά προετοιμάζει ἐκείνους, πού ἔχουν ἐκφράσει τήν ἐπιθυμία νά ἐνταχθοῦν στό σῶμα τῆς, γιά νά προσέλθουν στό Βάπτισμα, ἀφοῦ πρῶτα γνωρίσουν, θεωρητικά καί βιωματικά, τά τῆς χριστιανικῆς πίστεως.

Οἱ Ἀπόστολοι, ἐκπληρώνοντας τό παράδειγμα² καί τήν ἐντολή³ τοῦ Ἀναστημένου Χριστοῦ, ἀπό τήν πρώτη στιγμή⁴ πῆραν τούς δρόμους μέχρι τά πέρατα τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου γιά νά κηρύξουν τήν ἀλήθεια τῆς νέας πίστεως. Οἱ διάδοχοί τους καί Πατέρες μας ἀνέλαβαν τήν συνέχιση αὐτοῦ τοῦ ἔργου, μέ εὐθύνη καί σαφεῖ γνώση τῆς σπουδαιότητος τῆς κατάλληλης προετοιμασίας ἑνός ἀνθρώπου γιά νά ἐνταχθεῖ συνειδητά στό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, δηλαδή τῆς κατήχησός του.

Σέ ὅλη αὐτή τήν ἱερ-ἀποστολική πορεία, εὐκόλα διαπιστώνουμε ὅτι δέν ὑπῆρξαν ποτέ ὅρια καί περιορισμοί. Ἡ ἀλήθεια τοῦ Εὐαγγελίου –ὀφείλει νά– ἀπευθύνεται σέ κάθε ἄνθρωπο, κάθε ἐποχῆς, κάθε πατρίδας. Ἀλλά καί κάθε ἡλικίας. Ὁ Εὐαγγελιστής Ματθαῖος μᾶς ἐνημερώνει ὅτι, κάποια ἡμέρα ἀκολουθοῦσαν τόν Ἰησοῦ καί ἄκουγαν τό κήρυγμα Του περίπου 5.000 ἄνδρες, συμπληρώνοντας ὅτι μαζί ἦσαν γυναῖκες καί παιδιά⁵! Ὅταν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος κήρυξε στούς Φιλίππους τῆς Μακεδονίας, ἡ πορφυρόπωλις Λυδία ἄκουσε μέ προσοχή τά λόγια τοῦ Ἀποστόλου (κατηχήθηκε), «ἐβαπτίσθη δέ καί ὁ οἶκος αὐτῆς» (Πράξ. 16, 15). Ὁ ἴδιος Ἀπόστολος ἐπισημαίνει στόν μαθητή του Τιμόθεο νά παραμείνει πιστός στά ἱερά γράμματα πού ἀπό βρέφους διδάχθηκε, καί τά ὁποῖα μποροῦν νά τόν κάνουν σοφό καί νά τοῦ χαρίσουν τήν σωτηρία⁶.

Σέ μικροῦς καί μεγάλους, ἄνδρες καί γυναῖκες, οἱ Ἀπόστολοι καί οἱ μετέπειτα ἀπό αὐτούς Πατέρες προσφέρουν τήν διδαχή πρὸς τούς κατηχομένους πρὸ τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος, ἀλλά καί τήν μυσταγωγική διδασκαλία πρὸς τούς νεοφώτιστους γύρω ἀπό τίς βαθύτερες ἀλήθειες τῆς πίστεως. Μεγάλοι Πατέρες

² Ἐνδεικτικά: Ματθαῖος 4, 17 - Μάρκος 6, 6 - Ἰωάννης 7, 14.

³ Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τά ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετείλαμιν ὑμῖν (Ματθ. 28, 19-20).

⁴ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων 2, 42.

⁵ Ματθαῖος 14, 9.

⁶ Β' πρὸς Τιμόθεον 3, 15.

συγγράφουν κατηχητικές όμιλίες και έργα, ενώ τονίζουν ιδιαίτερος τήν ευθύνη των γονέων (και αργότερα των αναδόχων) για τήν κατήχηση των παιδιών τους.

Καθώς στίς ημέρες μας προβάλλει επιτακτική ή ανάγκη έπαιν-ευαγγελισμού του λαού μας –πόσοι αληθινά όρθόδοξοι είμαστε;– αναδεικνύεται τεράστια ή ευθύνη μας για τήν έπανεύρεση του άποστολικού ήθους και τήν διακονία του ευαγγελικού λόγου. Άς μίν λησμονούμε ότι αυτονόητα προηγούμενων δεκαετιών δέν υπάρχουν πιά. Για παράδειγμα, οί παππούτες και οί γιαγιάδες, πού μιλούσαν στά έγγόνια τους για τόν Χριστό, διαμένουν συχνά πολύ μακριά. Πολλοί γονείς θεωρούν ότι είναι άλλες οί άμεσες προτεραιότητες για τήν άγωγή των παιδιών τους, λησμονώντας τίς πνευματικές άνησυχίες τους. Καί φυσικά, σέ πάρα πολλές περιπτώσεις, στά σχολεία μας, είτε δέν διδάσκονται καθόλου τά Θρησκευτικά είτε έχουν αντικατασθεί μέ πίο «προοδευτικές» διδασκαλίες!

Σπουδάζουμε τήν κρισιμότητα των καιρών μας και προβληματιζόμαστε για τό σήμερα και τό αύριο. Όμως τό αύριο θά οίκοδομηθεί μέ τά υλικά του σήμερα. Σύμφωνα μέ πολλούς από τούς άγιοπνευματικούς ανθρώπους τής Έκκλησίας μας, τούς παλαιότερους αλλά και τούς σύγχρονους Άγίους Πατέρες μας, ή μεγαλύτερη άμαρτία πού μπορεί νά σημαδέψει τόν άνθρωπο είναι ή άπελπισία! Διότι άπελπισία σημαίνει όχι άπλως όλιγοπιστία, αλλά παντελής άπιστία, καθώς ή άπόγνωση είναι ή βεβαιότητα ότι ό Θεός δέν υπάρχει ή, ακόμα χειρότερα, ότι ό Θεός δέν άσχολείται πιά μέ τούς ανθρώπους.

Γι' αυτό, και παρά τά όσα τραγικά αντικρίζουμε ή και βιώνουμε στήν σύγχρονη πραγματικότητα, γνωρίζουμε καλά ότι ή θέση μας δέν είναι στήν μοιρολατρία, αλλά στήν προσευχή και στόν διαρκή πνευματικό άγώνα. Όφείλουμε νά δράσουμε, νά αναλάβουμε τήν προσπάθεια για τήν μεταμόρφωση του κόσμου ξεκινώντας από τόν ίδιο τόν έαυτό μας, ακολουθώντας τό παράδειγμα των Άγίων μας. Καί νά συνεχίσουμε στήν οικογένειά μας, στήν τάξη μας, στήν ένορία μας.

Καθένας πού θά επικαλεσθεί μέ πίστη τό όνομα του Κυρίου, θά σωθεί, λέγει ό Άπόστολος Παύλος. Ταυτόχρονα αναρωτιέται: Πώς όμως θά επικαλεσθούν κάποιον πού δέν πιστεύουν; Καί πώς θά πιστέψουν άν δέν ακούσουν γι' αυτόν; Καί πώς θά ακούσουν γι' αυτόν χωρίς νά τούς κηρύξουμε; Καί πώς θά τούς κηρύξουμε άν δέν πᾶμε σέ αυτούς⁷;

Ό των έθνων Άπόστολος έδωσε συγκεκριμένες διαστάσεις στους προβληματισμούς αυτούς. Η «μία, άγία, καθολική και άποστολική» Έκκλησία δέν

⁷ Προς Ρωμαίους 10, 13-14.

μπορεί βέβαια νά δρᾷ διαφορετικά. Στόν 21ο αἰῶνα ἡ κατήχηση παραμένει εὐθύνη καί χαρά της, τόσο προβαπτισματική κυρίως γιά τίς περιοχές τῆς ἱεραποστολῆς ὅσο καί μεταβαπτισματική γιά τίς –λεγόμενες– χριστιανικές χῶρες τῆς Δύσης.

Γνωρίζουμε οἱ περισσότεροι –καί εἶναι τόσο ἐλπιδοφόρα ἡ διαπίστωση αὐτή!– ὅτι ἀνθοῦν στίς ἡμέρες μας σημαντικές ἐνοριακές προσπάθειες, καθῶς ἡ κοινότητα ἐνδιαφέρεται νά ἀκούσει τά παιδιά καί τοὺς νέους πρὶν τοὺς διδάξει, νά ἀξιοποιήσει τίς σύγχρονες τεχνολογικές δυνατότητες στὴν ποιμαντική τῆς νεότητος, νά ἀναδείξει τὴν διαπροσωπικὴ ἐπικοινωνία, νά δώσει τὴν δυνατότητα στά νέα μέλη της νά ἐνταχθοῦν συνειδητὰ σέ αὐτὴν καί νά ζήσουν τὴν ὁμορφιά τῆς ἐνοριακῆς ζωῆς στὴν πληρότητά της. Οἱ νέοι ἄνθρωποι διποῦν καί ἀναζητοῦν, ταυτόχρονα ἀπορρίπτουν καί γυρίζουν τὴν πλάτη σέ ὅ,τι δέν φέρει τὴν σφραγίδα τῆς αὐθεντικότητας. Μὲ πόση ψυχικὴ ἱκανοποίηση παρακολουθοῦμε αὐτὲς τίς ἐνοριακές κοινότητες πού, μὲ γνησιότητα στὴν διακονία τους, προσπαθοῦν καί τά καταφέρνουν νά πλησιάσουν, νά συνεννοηθοῦν καί νά προτείνουν στοὺς νέους ἀνθρώπους νόημα ζωῆς μέσα στό φῶς τοῦ Χριστοῦ!

Στὴν ἐποχὴ τῆς ἰδεολογικῆς πολυφωνίας, τῆς πολυ-πολιτισμικότητας, τῶν ἀντιφάσεων καί μᾶς ἀδιαφορίας γιά τά πνευματικά, καλοῦμαστε νά ἐφαρμόσουμε ὅτι «ἡ Ἐκκλησία δέχεται τὸν ἄνθρωπο ὅπως εἶναι, γιά νά τοῦ δώσει τὴν δυνατότητα νά γίνῃ ὅπως τὸν θέλει ὁ Θεός»⁸.

Τὰ παιδιά θὰ μεγαλώσουν – καί εἶναι πολὺ ὠραῖο νά μεγαλώνουν μέσα στὴν Ἐκκλησία! Ὁλοκληρώθηκε λοιπὸν ἡ ἀνατροφή τους «ἐν παιδείᾳ καί νοουθεσίᾳ Κυρίου»⁹; Πολλές φορές ὁμολογοῦμε ὅτι ὑπάρχουν ἀκατήχητα παιδιά, ἐπειδὴ ὑπάρχουν ἀκατήχητοι γονεῖς!

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι συνεχῶς διαπιστώνουμε τὴν ἀνάγκη κατήχησης ὅχι μόνο τῶν μικρῶν παιδιῶν καί τῶν νέων, ἀλλὰ καί ἐκείνων πού μετὰ τά δύσκολα λυκειακὰ χρόνια καί τὴν ταλαιπωρία τῶν πανελληνίων ἐξετάσεων, βρίσκονται πλέον σέ μία πανεπιστημιακὴ σχολή. Μπροστά τους εἶναι τὸ ὄραμα τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπάρκειας καί τῆς ἐπαγγελματικῆς καταξίωσης. Στὴν ἄκρη τοῦ ὄνειρου ἔχει ἀρχίσει νά διαφαίνεται καί ὁ προβληματισμός γιά τὴν δημιουργία ἢ ὄχι οἰκογένειας. Τό ὄραμα βέβαια σκιάζεται ἀπὸ τὴν ἀπειλή τῆς ἀνεργίας,

⁸ Μακαριστὸς π. Γεώργιος Καπάνης, Ἡγούμενος Ἱ. Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου Ἀγίου Ὁρους.

⁹ Ἐφεσ. 6, 4.

τῶν ἀδιέξοδων δρόμων, τῶν ἐλαττωματικῶν ἀνθρώπων σχέσεων, τῆς ἔλλειψης ἀξιοκρατίας καί δικαίου στὴν κοινωνία, τῆς ἀπογοήτευσης καί τελικῶς τῆς παραίτησης!

Ἡ Ἐκκλησία, ὡς μπτέρα καί τροφός, δέν μπορεῖ φυσικά νά ἀδιαφορήσει. Εἴμαστε ὅλοι παιδιά της! Δίνοντας διάφορους τίτλους στὴν δικαιολογημένη ἀγωνία τῶν ποιμένων τῆς ἐνορίας γιὰ τίς μετα-λυκειακές ἡλικίες, γίνεται ἐκτεταμένη προσπάθεια νά συνοδοιπορήσει ἡ κοινότητα μαζί τους: συνάξεις φοιτητῶν καί φοιτητριῶν, ἀρχονταρίκα νέων ἐπιστημόνων καί ἐργαζομένων, σχολές συζύγων καί γονέων κ.λπ. Εἴμαστε ἔτοιμοι καί πῶς νά ἀνταποκριθῶμε στὴν πρόκληση αὐτή; Ἄς ἐπιχειρήσουμε νά δώσουμε μερικά παραδείγματα θεμάτων, πού οἱ νέοι ἄνθρωποι αὐτῆς τῆς ἡλικίας εἶναι ἔτοιμοι νά συζητήσουν μαζί μας:

Ὡς πρῶτο μέλημα θά μπορούσαμε νά ἀναφέρουμε τὴν ἰδιαίτερη μέριμνα γιὰ τὴν σωστή προετοιμασία τῶν νέων προκειμένου νά δημιουργήσουν τὴν δική τους οἰκογένεια, τό πρῶτο καί πῶς σημαντικό κύτταρο τῆς κοινωνίας μας. Στὴν φροντίδα αὐτὴ ὀφείλουμε νά ἀναδείξουμε τὴν σπουδαιότητα κατ' ἀρχὴν τῆς συζυγίας καί στὴν συνέχεια τῆς γονεϊκότητας, καί νά στηρίζουμε τόσο τοὺς μελλονύμφους ὅσο καί τοὺς νεονύμφους ὄχι μόνο στὴν ἀπόφασί τους ἀλλὰ καί στὴν ὑπέρβαση τῶν δυσκολιῶν πού καθημερινὰ προκύπτουν.

Σήμερα, γιὰ πολλοὺς νέους ἀνθρώπους ὁ γάμος θεωρεῖται μὰ συμβατικὴ ὑποχρέωση, μὰ κοινωνικὴ ἐκδήλωση, ἓνα καταναγκαστικὸ ἔργο γιὰ νά ἱκανοποιήσουν τοὺς γονεῖς καί τὰ πεθερικά, ἓνας ἀναχρονιστικὸς καί μᾶλλον παρωχημένος θεσμός. Ἔρχεται ἡ Ἐκκλησία νά ἀνατρέψει ὅλα αὐτὰ καί νά καταδείξει τὸν γάμο ὡς «τῆς ἀγάπης μυστήριον», κοινωνία ἀμοιβαίας ἀγάπης, δῶρημα τοῦ Θεοῦ πού ὀδηγεῖ στὴν ἀγιότητα! Νά προτείνει τὴν συζυγικὴ σχέση ὡς ζωὴ χαρᾶς, ἐλευθερίας, πληρότητας. Νά υπογραμμίζει ὅτι μέσα στὸν γάμο ὁ ἄνθρωπος πετυχαίνει τὴν ὑπέρβαση τοῦ ἐγωισμοῦ του καί βρῖσκει τὴν ὁλοκλήρωσή του. Νά διδάξει πῶς ὁ ἄνθρωπος εἶναι πλασμένος ἀπὸ τὸν Τριαδικὸ Θεὸ γιὰ νά βιώσει τὴν δική του «τριαδικότητα», δηλαδὴ τὸν κοινὸ βίον μὲ τοὺς ἄλλους, μεταμορφώνοντας τὸ ἀτομικὸ συναίσθημα σὲ κοινωνία προσώπων μὲ προοπτικὴ τῇ Βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

«Μά, γιατί παντρευτήκαμε; Μά, γιὰ νά ἀγιάσουμε καί νά φέρουμε Ἁγίους στὴν κοινωνία. Ὑπάρχει ἓνα παλαιὸ Εὐχολόγιο, στὴ Μονὴ Σινᾶ μάλιστα, σὲ μοναστήρι, πού ἔχει μέσα Εὐχές τοῦ γάμου, πού τώρα τίς ἔχουμε ἀντικαταστήσει μὲ ἄλλες, πού λένε ὅτι ὁ Γαβριὴλ ἐτοίμαζε τὰ στεφάνια τοῦ γάμου καί ὁ Μιχαὴλ ἔστρωνε τὸ κρεβάτι τοῦ ζευγαριοῦ! Καταλαβαίνετε τί ἱερὸ πρᾶγμα εἶναι ὁ γάμος,

ἐάν τόν δεῖς μέ τά μάτια πού σοῦ δίνει ἡ Ἐκκλησία; Δέν ὑπάρχει πονηρό καί κακό καί αἰσχρό, τίποτα. Γιατί; Διότι ὁ σκοπός τοῦ γάμου εἶναι ἡ ἀγιότητα»¹⁰.

Κυρίαρχο πρόβλημα στήν σκέψη ἀρκετῶν νέων εἶναι καί τό αἶσθημα τοῦ φόβου. Ἡ ἀδυναμία ἀνάληψης εὐθυνῶν, ὡς ἀποτέλεσμα μιᾶς ιδιότροπης καί μᾶλλον κακομαθημένης ἀνατροφῆς, ὅπου τό παιδί δέν εἶναι ἀπλῶς ὁ βασιλιάς ἀλλά μᾶλλον ὁ τύραννος τοῦ σπιτιοῦ, ὁ/ἡ μοσχοαναθρεμμένος/ἡ πού ὁμως τελικά ἀδυνατεῖ –ἢ νομίζει ὅτι ἀδυνατεῖ– νά διακινδυνεύσει.

Συζητῶντας μέ τούς νέους μας γιά τόν γάμο καί τήν οἰκογένεια, ὀφείλουμε νά τονίσουμε ὅτι λαθρεπιβάτης ἀνεπιθύμητος τῆς εὐτυχίας εἶναι ἡ ἐνδο-οικογενειακή βία, σέ ὅλες τίς μορφές της (σωματική, λεκτική, ψυχολογική, σεξουαλική, οἰκονομική ἐκμετάλλευση, κοινωνική ἀπομόνωση). Ὡς μέλη τῆς Ἐκκλησίας δέν μποροῦμε σέ καμία περίπτωσι νά ἀνεχθοῦμε ἢ νά δικαιολογήσουμε τήν κακοποίηση ἑνός ἀνθρώπου, πού εἶναι δημιουργία καί εἰκόνα τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἐνδο-οικογενειακή βία, ὅπως καί κάθε μορφή βίας, εἶναι ἀπολύτως ξένη καί ἀντίθετη μέ τί διδασκαλία τοῦ Εὐαγγελίου, ἕνα τραγικό φαινόμενο τό ὁποῖο πλῆττει τήν ἀξία τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι κοινότητα ἀνθρώπων ἡ ὁποία στηρίζεται στήν ἀγάπη καί στήν ἐνότητα.

Ἄς σημειώσουμε καί τό ζήτημα τῆς ἰσοτιμίας ἀνδρῶν καί γυναικῶν. Ἡ χριστιανική μας πίστη εἶναι ξεκάθαρη σέ αὐτό, ξεκινῶντας ἀπό τήν δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Ἀδάμ καί ἡ Εὐᾶ ἔχουν δημιουργηθεῖ καί οἱ δύο ἀπό τόν Θεό, ὁ Ὅποιος «ἐποίησεν τὸν ἄνθρωπον, κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν, ἄρσεν καί θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς»¹¹. Στά Εὐαγγέλια οἱ ἀναφορές στά πρόσωπα τῶν γυναικῶν εἶναι συνεχεῖς καί συγκινητικές, θυμόμαστε τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο, τήν Σαμαρείτιδα, τίς γυναῖκες στίς ὁποῖες θαυματούργησε ὁ Κύριος, τίς Μυροφόρες. Παρά τά κοινωνικά στερεότυπα, οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας τονίζουν τήν ἰσοτιμία, ὁ δέ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, στιγματίζοντας τίς ἀντιλήψεις τῆς ἐποχῆς του, δέν διστάζει νά διαπιστώσει: «Ἄνδρες γάρ οἱ νομοθετοῦντες καί διὰ τοῦτο κατὰ γυναικῶν ἡ νομοθεσία»¹².

Στίς συναντήσεις τῶν νέων αὐτῆς τῆς ἡλικίας εἶναι ἡ κατάλληλη στιγμή νά συζητήσουμε καί τήν σχέση τῆς πίστεως μέ τήν ἐπιστήμη – παρόμοιες συζητήσεις ἔχουν γίνει φυσικά καί μέ τούς ἐφήβους. Γιά νά καταδείξουμε –τό αὐτο-

¹⁰ π. Γεωργίου Γανωτῆ, *Σχολή γονέων μέ τόν Κωνσταντῖνο Γανωτῆ*, ἐκδόσεις Νάμα, σ. 102.

¹¹ *Γέν.* 1, 27.

¹² Ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, Λόγος 37.6, *ΕΠΕ* 5, σ. 437.

νόητο!— ότι η Ἐκκλησία εὐλογεῖ τὴν ἐπιστήμην, γιὰ τὸν πολὺ ἀπλό καὶ ἀπολύτως κατανοητὸ λόγο ὅτι, ἡ ἐπιστήμην εἶναι μία ἀκόμῃ μεγάλη δωρεὰ τοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα. Ὁ Δημιουργὸς Θεὸς ἔπλασε τὸν ἄνθρωπο—τὸν ὅλο ἄνθρωπο— δίδοντάς του λογικὴ, αὐτεξούσιο, ἐλευθερίαν, τὴν δυνατότητα νὰ μεγαλουργήσει. Εἴμαστε πλάσμενοι «κατ' εἰκόνα Θεοῦ», μέ ὅλα τὰ ἀπροσμέτρητα ποῦ θεολογικά καὶ ὑπαρξιακά αὐτὸ σημαίνει.

Ἡ Παλαιὰ καὶ ἡ Καινὴ Διαθήκη, τὰ ἔργα τῶν πανσόφων Πατέρων, ἡ βιοτὴ τῶν Ἀγίων, τὰ παραδείγματα τῶν συγχρόνων Ἀγίων μᾶς βεβαιώνουν ὅτι «ἔργο τῆς ἐπιστήμης εἶναι ἡ γνώση τῆς δημιουργίας, ἔργο ὅμως τῆς πίστεως εἶναι ἡ γνώση τοῦ Δημιουργοῦ. Οἱ ἐπιστῆμες ἀσχολοῦνται μέ τό πῶς, ἡ θεολογία μέ τό Ποιός». Ἡ πίστις μᾶς γνωρίζει τὸν Θεό, ἡ ἐπιστήμην μᾶς γνωρίζει τὸν κόσμον τοῦ Θεοῦ. Ὁ,τιδήποτε ἄλλο ἀποτελεῖ προφανῶς ψευδο-δίλημμα, καθὼς ἡ Ὁρθοδοξία στὴν αὐθεντικὴ τῆς ἔκφρασι καὶ βίωσι εἶναι ἐπιστήμην, εἶναι μάλιστα ἡ ἐπιστήμην τῶν ἐπιστημῶν. Βεβαίως, ἡ κλήσι γιὰ ἀγιότητα ἀπευθύνεται σέ ὅλους ἀνεξαίρετως τοὺς ἀνθρώπους, πανεπιστήμονες, ὀλιγογραμμάτους καὶ ἀγραμμάτους. Ἡ εἴσοδος στὸν Παράδεισον δὲν γίνεται φυσικὰ μέσῳ πανελληνίων ἐξετάσεων!

Τὸ πιὸ λαμπρὸ δημιούργημα τοῦ Θεοῦ, ὁ ἄνθρωπος, στέκεται τολμηρὸς στό μεθόριον κτιστοῦ καὶ ἀκτίστου συμμετέχοντας καὶ στὶς δύο πραγματικότητες, ὁδηγώντας τὴν κτίσι πρὸς τὴν τελειότητα, τὸν ἑαυτὸ του πρὸς τὴν αἰωνιότητα. Προσεγγίζουμε τὸ ἄκτιστο (τὸν Θεό) μέ τὴν ἐμπειρία, προσεγγίζουμε τὸ κτιστό (τὸν κόσμον) μέ τὴν γνώση.

Καθὼς πολλοὶ νέοι σήμερα ἐπιζητοῦν μία «μὴ θεσμικὴ πίστις» ἐφαρμόζοντας τὸ σύνθημα «Πιστεύω ἀλλὰ δὲν ἀνήκω», οἱ ἐνοριακές μας κοινότητες καλοῦνται νὰ καταδείξουν ὅτι, ἡ καλύτερη κατὴχησις εἶναι ἡ ζωὴ μέσα στὴν Ἐκκλησίαν. Ἐδῶ μαθαίνουμε τὰ πάντα, ἐδῶ βιώνουμε τὴν ἀγιότητα.

Οἱ κατηχούμενοι βρίσκονταν συνήθως στὸν πρόναο, ἀναμένοντας τὴν εἴσοδό τους στὴν Ἐκκλησίαν. Πόσοι—βαπτισμένοι— ἀδελφοί μας εἶναι σήμερα σέ αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν κατάστασι προβληματισμοῦ καὶ ἀναμονῆς! Μὲ γνήσιο ἐκκλησιαστικὸ φρόνημα, μέ διάθεσι εὐλκρινοῦς διακονίας, χωρὶς ἀκρότητες καὶ ὑπερβολές εἶναι ἡ εὐθύνη μας μεγάλη γιὰ τὰ παιδιὰ, τοὺς ἐφήβους καὶ τοὺς νέους πῶς θὰ τολμίσουν τὸ γενναῖο βῆμα ἀπὸ τὴν αὐλή τοῦ Ναοῦ μέσα στὸν Ναό. Χρειάζεται νὰ χτίσουμε γέφυρες, νὰ ἀκούσουμε τὴν κάθε διαφωνία, νὰ μὴν φοβηθοῦμε τὴν προσέγγισι τοῦ κόσμου χωρὶς νὰ γίνουμε «κόσμος», νὰ ἀναλογισθοῦμε τὴν σπουδαιότητα τοῦ κατηχητικοῦ ἔργου, νὰ φροντίσουμε γιὰ

τὴν δική μας ἐπάρκεια. Παρά τὰ προβλήματα, τίς δυσκολίες, τὴν μείωσι τῶν συμμετεχόντων, τὸ ἔργον τῆς πνευματικῆς σπορᾶς νά μὴν μᾶς ἀπογοστεύσῃ ποτέ, ἀλλὰ πάντοτε νά μᾶς γοητεύει! Ὁ «ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας», τὸ Πανάγιον Πνεῦμα, ὅπως τότε ἔτσι καὶ πάντα θά γεμίζει τίς ψυχές μας, εἶναι ὁδηγός, στήριγμα καὶ βεβαία ἐλπίδα μας.